

หลักเกณฑ์กระทรวงการคลัง

ว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑

คำถาม - คำตอบ

๑. หน่วยงานของรัฐ จะต้องจัดทำแบบ ปอ. และ ปย. ตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. ๒๕๔๔ หรือไม่

ตอบ ไม่ต้องจัดทำ เนื่องจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๑ ไม่ได้บัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินในการกำหนดเกี่ยวกับการควบคุมภายใน และหน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการควบคุมภายในที่กระทรวงการคลัง กำหนด ตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑

๒. การปฏิบัติตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ (เช่น การจัดทำแบบรายงานการจัดวางระบบการควบคุมภายใน และหรือแบบรายงานการประเมินผลการควบคุมภายใน) จะดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นต้นไป ใช่หรือไม่

ตอบ ให้ดำเนินการประเมินผลการควบคุมภายใน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ และจัดทำรายงานการประเมินผลการควบคุมภายในดังกล่าวในต้นปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

๓. หน่วยงานย่อยของหน่วยงานของรัฐ ต้องจัดทำแบบรายงานการจัดวางระบบการควบคุมภายใน และหรือแบบรายงานการประเมินผลการควบคุมภายในตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติฯ หรือไม่ และหากต้องจัดทำ จะต้องจัดทำด้วยแบบรายงานในลักษณะใด

ตอบ หลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ กำหนดเฉพาะแบบรายงานให้หน่วยงานของรัฐต้องจัดทำ ดังนั้น หากหน่วยงานของรัฐพิจารณาเห็นว่า หน่วยงานย่อยควรมีการจัดทำรายงานเพื่อสะดวกต่อการรวบรวมมาจัดทำรายงานในภาพรวมหน่วยงานของรัฐตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติฯ ก็สามารถกำหนดรูปแบบรายงานสำหรับหน่วยงานย่อยได้เองตามความเหมาะสมและจำเป็น

๔. การจัดส่งรายงานการประเมินผลการควบคุมภายในตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ ตามแบบ ปค. ๒ หรือแบบ ปค. ๓ (แล้วแต่กรณี) โดยหนังสือรับรองการประเมินผลการควบคุมภายใน ระบุเรียนปลัดกระทรวงการคลัง นั้น ให้จัดส่งถึงกระทรวงการคลัง ใช่หรือไม่

ตอบ แบบ ปค. ๒ หรือ ปค. ๓ แล้วแต่กรณี ให้เรียนปลัดกระทรวงการคลัง แต่ในการจัดส่งเอกสารรายงานการประเมินผลการควบคุมภายในทั้งหมด สามารถจัดทำหนังสือนำส่งรายงานฯ ถึงกรมบัญชีกลางเพื่อรวบรวมผลการประเมินการควบคุมภายในเสนอปลัดกระทรวงการคลังต่อไป

๕. หากหน่วยงานของรัฐไม่สามารถจัดส่งรายงานการจัดวางระบบการควบคุมภายใน และหรือรายงานการประเมินผลการควบคุมภายใน ภายในกำหนดระยะเวลาตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ จะเป็นการไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังฯ ข้อ ๔ หรือไม่

ตอบ หลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้กำหนดระยะเวลาในการจัดส่งรายงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมภายในไว้แล้ว ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่สามารถส่งรายงานฯ ได้ตามระยะเวลาที่กำหนด ให้หน่วยงานของรัฐระบุเหตุผลความจำเป็นที่จัดส่งรายงานเกินระยะเวลาที่กำหนด ในหนังสือนำเสนอรายงานฯ ให้กรมบัญชีกลาง เพื่อพิจารณาตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติฯ ข้อ ๔ ต่อไป

๖. การจัดทำรายงานการประเมินผลการควบคุมภายในตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ จะต้องประกอบด้วยรายงานใดบ้าง

ตอบ - กรณีหน่วยงานของรัฐจัดส่งรายงานให้กระทรวงเจ้าสังกัด จะต้องประกอบด้วยรายงานตามแบบ ปค. ๑ , ปค. ๔ , ปค. ๕ และ ปค. ๖ (ที่สรุปในภาพรวมของหน่วยงานของรัฐ)

- กรณีกระทรวงเจ้าสังกัดต่างๆ จัดส่งรายงานให้กระทรวงการคลัง จะต้องประกอบด้วยรายงานตามแบบ ปค. ๒ , ปค. ๔ , ปค. ๕ และ ปค. ๖ (ที่สรุปในภาพรวมของกระทรวง)

- กรณีหน่วยงานของรัฐไม่มีกระทรวงเจ้าสังกัด (เช่น หน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ หน่วยงานของรัฐที่ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี) กรณีเมืองพัทยาและกรุงเทพมหานคร จัดส่งรายงานให้กระทรวงการคลัง จะต้องประกอบด้วยรายงานตามแบบ ปค. ๓ , ปค. ๔ , ปค. ๕ และ ปค. ๖ (ที่สรุปในภาพรวมของหน่วยงานของรัฐ)

ทั้งนี้ หากหน่วยงานของรัฐไดยังไม่มีผู้ตรวจสอบภายใน หรือไม่ได้แต่งตั้งผู้ปฏิบัติหน้าที่ผู้ตรวจสอบภายใน ไม่ต้องจัดทำรายงานตามแบบ ปค. ๖ ใดๆก็ดี ให้ระบุในหนังสือนำเสนอรายงาน หรือระบุหมายเหตุไว้ในรายงานตามแบบ ปค. ๑ ว่า หน่วยงานของรัฐไม่มีผู้ตรวจสอบภายใน หรือไม่ได้แต่งตั้งผู้ปฏิบัติหน้าที่ผู้ตรวจสอบภายใน จึงไม่มีการจัดทำแบบรายงาน ปค. ๖

๗. การจัดทำรายงานการประเมินผลการควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับอำเภอ รายงานการประเมินผลการควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด และรายงานการประเมินผลการควบคุมภายในภาพรวมจังหวัด ตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๙ วรรคสาม ข้อ ๑๐ วรรคสาม และข้อ ๑๐ วรรคสี่ ตามลำดับนั้น จะต้องจัดทำรายงานตามแบบ ปค. ๖ โดยมีผู้ตรวจสอบภายในลงลายมือชื่อ หรือไม่

กรณีนายอำเภอ ส่งรายงานการประเมินผลการควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับอำเภอให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด ในส่วนของรายงานตามแบบ ปค.๖ ให้จัดทำแบบฯ โดยไม่ต้องลงลายมือชื่อของผู้ตรวจสอบภายใน แต่ให้ระบุหมายเหตุไว้ว่า องค์กรบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตำบล มีรายงานตามแบบ ปค. ๖ เป็นจำนวนหน่วยงานเท่าใด และที่ไม่มีรายงานตามแบบ ปค. ๖ เป็นจำนวนหน่วยงานเท่าใด

กรณีสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด ส่งรายงานการประเมินผลการควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ในส่วนของรายงานตามแบบ ปค.๖ ให้จัดทำแบบฯ โดยไม่ต้องลงลายมือชื่อของผู้ตรวจสอบภายใน และให้ระบุหมายเหตุไว้ว่า องค์กรบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง เทศบาลนคร และองค์กรบริหารส่วนจังหวัด มีรายงานตามแบบ ปค. ๖ เป็นจำนวนหน่วยงานรวมเท่าใด และที่ไม่มีรายงานตามแบบ ปค. ๖ เป็นจำนวนหน่วยงานรวมเท่าใด

กรณีผู้ว่าราชการจังหวัด ส่งรายงานการประเมินผลการควบคุมภายในภาพรวมจังหวัด ให้กระทรวงการคลัง ในส่วนของรายงานตามแบบ ปค. ๖ ให้จัดทำโดยไม่ต้องลงลายมือชื่อของผู้ตรวจสอบภายใน แต่ให้ระบุหมายเหตุไว้ว่า องค์กรบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง เทศบาลนคร และองค์กรบริหารส่วนจังหวัด มีรายงานตามแบบ ปค. ๖ เป็นจำนวนหน่วยงานรวมเท่าใด และที่ไม่มีรายงานตามแบบ ปค. ๖ เป็นจำนวนหน่วยงานรวมเท่าใด

๘. การจัดทำรายงานการประเมินผลการควบคุมภายในตามแบบ ปค. ๕ ให้ระบุข้อมูลเฉพาะความเสี่ยงที่ได้ประเมินการควบคุมภายในที่มีอยู่แล้ว และผลประเมินปรากฏว่า ความเสี่ยงยังมีอยู่ซึ่งอยู่ในระดับที่ยังยอมรับไม่ได้และต้องกำหนดปรับปรุงการควบคุมภายใน ใช่หรือไม่

ตอบ ใช่ ดังนั้น ความเสี่ยงที่ได้ประเมินการควบคุมภายในที่มีอยู่แล้ว และผลประเมินปรากฏว่า ความเสี่ยงที่ยังมีอยู่ซึ่งอยู่ในระดับที่ยอมรับได้และไม่ต้องกำหนดปรับปรุงการควบคุมภายใน จึงไม่ต้องนำมาระบุไว้ในแบบ ปค. ๕

อย่างไรก็ดี หน่วยงานของรัฐควรกำหนดให้หน่วยงานย่อยระบุความเสี่ยงสำคัญที่มีการควบคุมภายในยังไม่เพียงพอซึ่งต้องกำหนดปรับปรุงการควบคุมภายใน ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐสามารถพิจารณาความเหมาะสมหรือความจำเป็นที่จะกำหนดให้หน่วยงานย่อยระบุความเสี่ยงสำคัญที่มีการควบคุมภายในเพียงพอซึ่งไม่ต้องกำหนดปรับปรุงการควบคุมภายในด้วยก็ได้ เพื่อให้คณะกรรมการตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๕ ได้พิจารณากลับกรอง และสรุปผลการประเมินการควบคุมภายในในภาพรวมของหน่วยงานของรัฐ

๙. ตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๙ วรรคสอง ซึ่งกำหนดว่า ให้คณะกรรมการของหน่วยงานของรัฐตามข้อ (๑) กรณีจังหวัด ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เสนอรายงานการประเมินผลการควบคุมภายในระดับหน่วยงานของรัฐตามข้อ ๘ ต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณาลงนาม ภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ และข้อ ๑๐ วรรคสี่ ซึ่งกำหนดว่า ให้คณะกรรมการที่ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดให้มีขึ้นดำเนินการ รวบรวมและสรุปรายงานการประเมินผลการควบคุมภายในที่ได้รับตามวรรคสาม และข้อ ๙ วรรคสอง มาจัดทำรายงานการประเมินผลการควบคุมภายในภาพรวมจังหวัด แล้วเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณาลงนาม และส่งให้กระทรวงการคลัง ภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ นั้น จะเป็นการกำหนดให้ผู้ว่าราชการได้ลงนามในรายงานการประเมินผลการควบคุมภายใน ๒ ครั้ง ใช่หรือไม่

ตอบ ใช่ โดยลงนามในรายงานระดับหน่วยงานของรัฐ (ภาพรวมของส่วนราชการประจำจังหวัด) และลงนามในรายงานสำหรับภาพรวมของจังหวัด (ภาพรวมของส่วนราชการประจำจังหวัดรวมกับภาพรวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด)